

ARCO
ARCHITECTEN

RESTAURATIE HOFSTEDE BATESTEIN

‘DE BOERDERIJ WORDT VOLLEDIG
IN OUDE GLORIE HERSTELD’

TEKST: ROSANNE ZIERVELD-BADER | FOTOGRAFIE: ARCO ARCHITECTEN

INTERVIEW

Menig Woerdenaar herkent dit recente restauratieproject van Arco Architecten meteen: Hofstede Batestein in het Brediuspark in Woerden. De boerderij, die in 2008 compleet verwoest werd door een brand en vervolgens jarenlang leegstond, maakt al sinds 1852 deel uit van het populaire wandelgebied vlak bij de stad. Inmiddels is er onder begeleiding van Arco Architecten dan eindelijk gestart met de restauratie van dit bijzondere rijksmonument. We spreken architect Jan Kwakernaak over de uitdagingen van dit project en de passie voor het vak.

Natuurlijk houdt Arco Architecten zich naast restauratieklussen ook bezig met nieuwbouw, luxewoningen en bedrijfspanden. Maar het diepgravend onderzoeken van de historische

en culturele waarden van een gebouw, daar gaat Jans hart nog steeds sneller van kloppen. ‘Voor mij is het passie. Ik kijk graag naar alle details, vergelijk alles nauwgezet en wil het pand zo goed mogelijk in zijn oude glorie herstellen. Het leukste is om iedereen binnen het project enthousiast te maken over de diverse onderdelen. De samenwerking met Stichting Hofstede Batestein - verantwoordelijk voor de restauratie, het beheer en de exploitatie van de Brediusboerderij - en Aannemingsbedrijf A. Schouten verloopt heel positief en betrokken: iedereen is heel gedreven om de mooiste oplossingen te bedenken. Niet zomaar iets wegslopen, dat mag in veel gevallen ook niet, maar echt goed kijken naar wat behouden kan worden en wat nieuw moet worden gemaakt, en dit laatste dan zo hoogwaardig mogelijk realiseren.’

‘Het bouw-
historisch
onderzoek is
spannend,
want je weet
nooit precies
wat je alle-
maal tegen
gaat komen’

HAALBARE CASUS

De Brediusboerderij, of Hofstede Batestein zoals het officieel heet, is onderdeel van een historisch agrarisch erfgoed. In 1824 kocht burgemeester Jacobus Bredius de eerste stukken land en in de jaren daarna werd meer land verworven. In 1852 werd Hofstede Batestein gebouwd en het pand diende als woonhuis voor de boer die het agrarische bedrijf bestierde. Daarnaast werd het huis in de zomer gebruikt door de familie Bredius. Pas in 1970 kwam er een einde aan het familiebezit, toen het landgoed werd verkocht aan de gemeente. Sinds 2015 ligt het beheer van het landgoed in handen van de stichting, die zich vanaf die tijd hard heeft gemaakt voor de herbestemming van de boerderij. Er ging een proces van jaren eroverheen voor er een geschikte bestemming én een haalbaar plan voor de boerderij kwam. ‘Het kost natuurlijk wel wat tijd voor je voldoende lokale en regionale sponsors hebt gevonden en de subsidiestromen rond zijn. Daar heeft veel werk in gezeten voor de stichting. Ook was het ook nog wel even zoeken naar een geschikte horeca-exploitant. Dit is uiteindelijk allemaal gelukt en zo werd het qua budgetten en plan een haalbare casus.’ Arco werd al in 2016 ingeschakeld om het restauratieplan op te stellen. ‘Het plan voor het ontwerp en de indeling van de boerderij lag er al langer, maar toen alles rond was hebben we uiteindelijk in 2019 de opdracht gekregen.’

GRONDIG ONDERZOEK

De rol van Arco gaat ver als het gaat om restauratieprojecten. ‘Het begint allemaal bij het bouwhistorisch onderzoek. Hoe zag het gebouw er ooit uit en hoe kunnen we het pand zoveel mogelijk terugbrengen in de originele staat? Dat is altijd heel spannend, want je weet nooit precies wat je allemaal tegen gaat komen. In het geval van deze boerderij, zijn er veel historische elementen verloren gegaan. Natuurlijk door de brand, maar het is ook hard achteruitgegaan doordat het gebouw een paar jaar leeg heeft gestaan en niet eerder afgedekt kon worden. Je moet dus echt terug in de tijd en grondig onderzoek doen om informatie in te winnen. Hoe is het gebouw ontstaan, en in welke periode? Wie heeft het ontworpen? Zijn er archieven? Gelukkig konden we veel informatie terugvinden en hebben we aan de hand daarvan een rapportage gemaakt over hoe het pand technisch in elkaar zit, wat de historische waarden zijn, wat origineel is en wat is aangebouwd. Per onderdeel van het gebouw ga je terug in de tijd. In een cultuurhistorische waar-

destelling geef je vervolgens aan wat welke historische waarde heeft, om zo ook duidelijk te maken wat aangepast mag worden en wat vooral niet. Voordat de bouwvoorbereiding vervolgens begint, wordt het ontwerp vastgelegd op bestektekeningen en in een bestek. En natuurlijk blijven wij ook nu aangehaakt, gedurende het volledige uitvoeringstraject.’

OUD EN NIEUW

Elke steen wordt – letterlijk – omgekeerd. ‘De complete oorspronkelijke indeling, inclusief de kozijnen, het stucwerk, het dak, de vloer en zelfs de kleuren van het interieur; we proberen alles te herleiden en waar mogelijk terug te brengen in de oude staat. In de Brediusboerderij was er geen kleurenonderzoek meer mogelijk, omdat alles verloren is gegaan. Daarop zijn we in heel Nederland gaan zoeken of we soortgelijke boederijen konden vinden. Op basis daarvan hebben we de nieuwe onderdelen vervolgens ingekleurd.’ Met passie voor het verleden zorgen voor een gebouw dat weer jarenlang meekan. ‘Dat is natuurlijk het uitgangspunt. Met respect voor de historische waarde krijgt Hofstede Batestein het comfort van nu. Met duurzame verwarmings- en koeltechnieken, een geweldige open keuken, een prachtig terras en een historische, maar sfeervolle uitstraling.’ De restauratie ligt redelijk op schema en als alles volgens planning loopt kunnen we er aankomende zomer aanschuiven voor een verkoelend drankje of lekkere lunch. ‘Het gebouw en de setting eromheen staan dan echt weer als een huis. Functioneel, energiezuinig en prachtig gerestaureerd. Het is geweldig dat wandelaars, fietsers, kinderen én volwassenen straks weer kunnen gaan genieten van deze voor Woerden zo herkenbare plek. Onwijs leuk dat wij als Arco Architecten hebben kunnen bijdragen aan dit project.’

Arco Architecten

Donkere Gaard 1 | 3421 AS Oudewater
0348561607 | info@arcoarchitecten.nl
www.arcoarchitecten.nl